

Årsrapport 2017 for Taleinstituttet og Hjerneskadecenter Nordjylland (TI/HCN)

TI/HCN – kort fortalt

Fælles for målgrupperne på TI/HCN er, at det er borgere der har funktionsevnenedsættelser der i væsentlig grad påvirker deres forudsætninger for deltagelse i hverdagsliv og samfundslivet bredt – på arbejdsmarkedet, i familien og fritidslivet. Indsatsen fra TI/HCN varierer fra udredning/undersøgelse af de konkrete funktionsnedsættelser til intensive målrettede rehabiliterings- og undervisningsindsatser, som forbedrer borgernes forudsætninger for deltagelse – enten ved at optræne funktioner, eller ved at give borgeren redskaber til at kompensere for de nedsatte funktioner. Fælles for indsatserne er også, at de enten gives som en enkeltindsats fra TI/HCN, eller de indgår som en del af et forløb i samspil med lokale indsatser.

Talesprogområdets målgruppe på **voksenområdet** omfatter flere små målgrupper, hvor det kræver et større underlag at opbygge og vedligeholde den fornødne specialviden. Målgrupperne omfatter blandt andet: Laryngektomerede (strubeløse), mundhuleopererede, tracheostomerede (kanylebærere), løbsk tale, dysartri, artikulations-vanskeligheder, stemmevanskeligheder, fonologiske vanskeligheder, Stammen, ALS m.fl. Indsatserne til målgruppen gives ofte som enkeltstående intensive indsatser, hvor borgeren efterfølgende vender tilbage til hverdagslivet, dette med undtagelse af indsatserne til borgere med progredierende lidelser.

Målgrupperne på **børneområdet** er børn med komplekse talesprogvanskeligheder, som ikke gennem den almene sprogindsats i dagtilbud og skolerne følger en forventet udvikling. Målgrupperne omfatter blandt andet børn med fonologiske vanskeligheder, stemme-, stamme- problematikker, oral og verbal dyspraksi, og andre komplekse talesproglige vanskeligheder.

Med en målrettet intensiv udredning og indsats fra TI/HCN, eventuelt suppleret med rådgivning og sparring med lokale talepædagoger og andre faggrupper/forældre, forbedres børnenes forudsætninger for udvikling af talesproglige færdigheder og dermed medvirke til inklusion i de almindelige tilbud.

Hjerneskadeområdets målgruppe på **voksenområdet** har overvejende mentale funktionsnedsættelser (sproglige, hukommelses- og opmærksomheds-, kognitive, følelsesfunktioner), eventuelt i kombination med fysiske funktionsnedsættelser. Indsatserne til målgruppen er ambulante og leveres enten på TI/HCN eller i borgerens eget hjem. Fokus er på at forbedre den enkeltes forudsætninger for deltagelse på arbejdsmarkedet og i hverdagslivet generelt. Opgaven med ambulante specialiseret rehabilitering er under udvikling i forhold til de borgere der udskrives med en genoptræningsplan til rehabilitering på specialiseret niveau.

På **børneområdet** omfatter målgruppen børn og unge med mentale og fysiske følgevirkninger efter en erhvervet hjerneskade. På børneområdet foregår den primære rehabilitering som ofte i barnets lokale kontekst. Derfor er indsatsen fra TI/HCN overvejende udredning af funktionsnedsættelser, så indsatsen lokalt kan målrettes og der kan arbejdes med at forebygge følgevirkninger, samt rådgivning og vejledning til lokale fagpersoner og familier. For at sikre, at børnene kan udvikle sig, uanset at de har fået en hjerneskade, følges børnene som oftest frem til voksenalderen.

Status

2017 er det første år, hvor helårseffekten af den 20 pct. reduktion af den økonomiske ramme, kan ses. Reduktionen var en del af den 4 årige finansieringsaftale der blev indgået med de nordjyske kommuner i november 2015 med virkning fra januar 2016. Årsresultatet viser, at alle kommuner, med undtagelse af Aalborg Kommune, ikke har forbrugt deres ramme.

I april 2017 blev DAS orienteret om, at nogle af de nye indsatser, eller "pakker", ikke dækkede omkostningerne til koordinering fuldt. Derfor er tre "pakker" fra januar 2018 reguleret. I forbindelse med revisionen af indsatskataloget er flere indsatser revideret og justeret, så de passer med erfaringer fra 2017 og tilbagemeldinger fra kommunerne. Noget af det kommunerne har efterspurgt er tilføjet som nye indsatser i indsatskataloget, herunder også to årlige kurser, som kommunerne kan benytte indenfor den aftalte økonomiske ramme.

2017 er videre året, hvor TI/HCN sammen med kommunerne satte skub i udviklingen af de ambulante rehabiliteringsindsatser til de borgere, som udskrives med en genoptræningsplan til rehabilitering på specialiseret

niveau. På den måde samarbejdes om at leve op til nationale retningslinjer på hjerneskadeområdet og samtidig med fokus på at levere omkostningseffektive løsninger. På lignende samarbejdende vis udvikles samrådene fortsat i kommunerne og udbredes til flere områder.

Ventetiderne på mange indsatser er nedbragt, blandt andet gennem omlægning af den borgerrettede indsats, samtidig med at kvalitet og specialisering er fastholdt. Der arbejdes fortsat med at planlægge kapaciteten mellem de monofaglige og tværfaglige områder, men ventetid vil være forventeligt ved større udsving i efterspørgslen.

VISO opgaverne har bidraget til volumen på voksenhjerneskadeområdet, så det nordjyske tilbud på TI/HCN har levet op til nationale kvalitetskrav. VISO opgaven var i efteråret 2017 i udbud og TI/HCNs bud blev ikke valgt ud. Derfor er BOMI i Roskilde og Vejle fjord Rehabiliteringscenter fremadrettet de eneste VISO leverandører på voksenhjerneskadeområdet. TI/HCN planlægger tiltag, som kan være med til at fastholde den fornødne volumen, så specialisering og kvalitet fastholdes. I foråret 2019 har VISO varslet tilsvarende udbud på børneområdet. TI/HCN arbejder på at geare organisationen til det udbud, da specialiseringen på børneområdet er opretholdt af få kommuners efterspørgsel og opgaverne i VISO sammenhænge.

Økonomi

Antal borgere, der er bevilget en indsats i 2017

Målgruppe	Antal
Afasi-undervisning (voksne)	258
Hjerneskaderehabilitering (voksne)	233
Tale-sprogundervisning (voksne)	449
Tale-sprogundervisning (børn)	114
Hjerneskaderehabilitering (børn)	30
I alt	1084

Budget og regnskab

År	2016	2017	2018 (forventet)
	Budget		
Bruttoomkostningsbudget	17.706.729	18.078.570	18.313.875
	Regnskab		
Takstindtægter	-17.706.729	-16.291.927	
Restfinansiering jf. aftale	0	-1.786.643	
Direkte udgifter	15.140.776	14.337.985	
Administration	1.285.593	1.285.593	
Central ledelse og administration	584.389	584.389	
Ejendoms- og kapitalomkostninger	1.718.336	1.718.336	
Tilsyn og udvikling	136.187	136.187	
I alt	1.158.552	16.080	

Overskud på 16.080 kr. i 2017.

Udvikling af Taleinstituttet/HCN

Kompetenceudvikling Der arbejdes løbende med at sikre, at praksisfaglige kompetencer, organisering af indsatsen mv. svarer til de nationale og fagspecifikke retningslinjer på området.